

วิธีการนำเสนอแนวคิดมนุษยนิยมในนวนิยายรางวัลยุวศิลปินไทย (Young Thai Artist Award)¹

The Presentation method of Humanism Concepts in Novels of the Young Thai Artist Award

ชุลีพร เอี่ยมประดิษฐ์ / CHULEEPORN AIEMPRADIT²
นิธิดา พรอำไพสกุล / NITION PORNUMPAISAKUL³

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาวิธีการนำเสนอแนวคิดมนุษยนิยมในนวนิยายรางวัลยุวศิลปินไทย (Young Thai Artist Award) จากนวนิยายทั้ง 15 เรื่อง

ผลการศึกษาพบว่า ยุวศิลปินนำเสนอแนวคิดมนุษยนิยมอย่างชัดเจนในนวนิยายรางวัลยุวศิลปินไทย (Young Thai Artist Award) โดยใช้วิธีการนำเสนอผ่านตัวละคร ผ่านฉาก และการตั้งชื่อเรื่อง โดยแสดงให้เห็นแนวคิดมนุษยนิยมอย่างเด่นชัด ได้แก่ แนวคิดเรื่องการมองเห็นสัจธรรมของชีวิต ที่กล่าวถึงความไม่แน่นอนของชีวิตและการกระทำของมนุษย์ ความรัก การให้ความสำคัญกับทรัพย์สินเงินทองและวัตถุ การรู้จักและเข้าใจตนเอง การมองโลกในแง่บวก การให้ความสำคัญกับปัจจุบัน และความพึงพอใจในชีวิต แนวคิดมนุษยนิยมในฐานะพลเมืองของสังคม ได้แก่ แนวคิดเรื่องความเท่าเทียมกันของมนุษย์ในสังคม การต่อสู้เพื่อความดีงามในสังคม และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ วิธีการนำเสนอแนวคิดมนุษยนิยมดังกล่าวทำให้นวนิยายมีความน่าสนใจ แสดงให้เห็นถึงศักยภาพของยุวศิลปินที่สามารถนำเสนอแนวคิดอันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนามนุษย์ผ่านวิธีการเขียนอันแยบยล ทำให้ผู้อ่านได้รับความบันเทิงจากการอ่านนวนิยายพร้อมกับซึมซับแนวคิดที่มีประโยชน์ต่อการพัฒนาชีวิต แนวคิดเหล่านี้แสดงให้เห็นว่านักเขียนเยาวชนที่เป็นนักเขียนรุ่นใหม่เป็นผู้ตระหนักถึงสถานะและ “พันธกิจ” ของตน ที่เป็นพลังสำคัญในการ “กระตุ้น” ให้ผู้อ่านร่วมตระหนักถึงคุณค่าความเป็นมนุษย์ และเห็นความสำคัญของการดำเนินชีวิตที่ดีงามตามแนวคิดมนุษยนิยม เพื่อให้มนุษย์สามารถดำรงคุณค่าความเป็นมนุษย์ในแต่ละปัจเจกบุคคล และตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของการเป็นพลเมืองของสังคม อันจะนำไปสู่การสร้างสังคมที่สงบสุข และร่วมพัฒนาสังคมตามแนวทางมนุษยนิยมต่อไป

คำสำคัญ: แนวคิดมนุษยนิยม, นวนิยายรางวัลยุวศิลปินไทย, วิธีการนำเสนอ

¹ บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของปริญญาณิพนธ์เรื่อง “การนำเสนอแนวคิดมนุษยนิยมในนวนิยายรางวัลยุวศิลปินไทย (Young Thai Artist Award)” หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

² นิสิตหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

³ อาจารย์ที่ปรึกษา หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

Abstract

This research article is intended to study about presentation method of humanism concepts in 15 of novels of the Young Thai Artist Award.

The study found that youth authors clearly presented these humanism concepts in novels of the Young Thai Artist Award through character building, scenes and story titles. They reflect the significant concepts which are the presentation of human values, both as an individual and as a citizen of society. Individual humanism consists of the concept of eternal truth of life which is mainly about the uncertainty of life and the idea of karma, love, property and material prosperity, self-awareness, optimism, the importance of present time, and pleasure in life. Humanism as a citizen of society consists of the equality of human in society, the fight for goodness and righteousness in society, and the conservation of natural resources. These presentation methods of humanism concepts have made novels fascinating and entertained readers that includes an insertion of humanism concepts that useful for human development. These concepts portray the role of youth authors, which are new generations of authors, in being aware of their status and “mission” in “stimulate” readers to realize the human value in order to raise awareness of readers on the importance of living the life according to the humanism concept. This will help people maintain their human values in each individual and aware of their own duties as citizens of society, in which human is part of creating peaceful society and help develop society in accordance with Humanism concept further.

Keywords: humanism concept, novels of the young thai artist award, presentation method

บทนำ

เราต้องยอมรับว่า นวนิยายมีพลังในการสร้างประชาคมดีในสังคม เพราะคนอ่านมักจะซาบซึ้งหลงใหล เกิดความรู้สึกสะเทือนใจไปกับวรรณศิลป์ของผู้แต่งได้อย่างง่ายดาย โดยเฉพาะบทบาทและพฤติกรรมของตัวละครมักจะเป็นแบบอย่างให้ผู้อ่านบางคนอยากเป็นเช่นนั้นบ้าง ... บทบาทที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งของนวนิยายคือ มีอิทธิพลต่อสังคม ในที่นี้หมายถึงว่านวนิยายถูกใช้เป็นเครื่องมือจะโดยจงใจหรือไม่ก็ตามเพื่อประโยชน์ หรือเป็นโทษต่อผู้อ่าน

(รินฤทัย สัจจพันธุ์, 2550)

แนวคิดที่นักเขียนนำเสนอไว้ในนวนิยายมีอิทธิพลต่อผู้อ่าน นวนิยายที่ดีมีคุณค่าย่อมมีการนำเสนอเนื้อหาและแนวคิดที่น่าสนใจ สามารถพัฒนาด้านความคิด และพฤติกรรมของผู้อ่านได้ นักเขียนต่างมีพันธกิจที่จะต้องกล่อมเกลาคิดของผู้อ่าน ด้วยการสั่งสอน เสนอแนะ หรือแสดงอุดมการณ์ ที่เกิดจากความตระหนักรู้ว่านวนิยายมีอิทธิพลต่อการพัฒนามนุษย์ในสังคม

รางวัลทางวรรณกรรมเป็นสิ่งที่ช่วยประเมินคุณค่าของนวนิยาย รางวัลยุวศิลปินไทย (Young Thai Artist Award) นับเป็นรางวัลทางศิลปะเพียงรางวัลเดียวที่มอบให้แก่เยาวชนไทยอายุระหว่าง 18-25 ปี ที่เป็นผู้ไม่เคยตีพิมพ์ผลงานทางวรรณกรรมมาก่อน ซึ่งมูลนิธิเอสซีจี (2557) ผู้สนับสนุนรางวัลมีความมุ่งมั่นในการพัฒนาคนให้เก่งและดี โดยเฉพาะเยาวชน ดังจุดมุ่งหมายสำคัญที่มีต่อการจัดตั้งการประกวดว่า “เชื่อมั่นว่าสังคมคุณภาพต้องประกอบด้วยคนเก่งและดี จึงมุ่งมั่นเสริมสร้างศักยภาพของคน โดยเน้นที่เด็กและเยาวชนซึ่งกำลังสำคัญ

ของการพัฒนาชาติในอนาคต รวมถึงปลูกฝังจิตสำนึกที่รับผิดชอบต่อสังคม เพื่อจุดประกายให้เกิดการพัฒนาอย่างสร้างสรรค์ต่อสังคม และขับเคลื่อนประเทศไปสู่ความยั่งยืน” ซึ่งนับว่าจุดมุ่งหมายของมูลนิธิเอสซีจีได้ช่วยเปิดโอกาสให้ศิลปินรุ่นใหม่ได้แสดงศักยภาพ และให้สังคมเห็นถึงความสามารถของเยาวชน อันสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (2540-2544) ที่รัฐบาลตระหนักว่ามนุษย์เป็นศูนย์กลางของการพัฒนาประเทศ จึงมุ่งพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อเป็นผู้ขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมต่อไป ดังนี้

การพัฒนาศักยภาพของคนที่ยังปรารถนา จะต้องพัฒนาให้คนทุกคนได้รับการพัฒนาตามศักยภาพอย่างเต็มที่ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ ปัญญาและทักษะฝีมือ เพื่อให้คนเป็นคนดี มีคุณธรรม มีสุขภาพพลานามัยที่ดี และมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนมีจิตสำนึกและมีบทบาทในการดูแลอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมที่ดีงาม ทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น ซึ่งจะช่วยให้การพัฒนาประเทศมีความสมดุลยั่งยืนบนพื้นฐานของความเป็นไทย”⁴

จุดเริ่มต้นที่รัฐบาลให้ความสำคัญกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ดังกล่าวทำให้มูลนิธิเอสซีจี ซึ่งเป็นภาคเอกชนร่วมมือดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาล เพราะเห็นว่ามนุษย์เป็นปัจจัยฐานรากที่ทำให้เกิดความสำเร็จของการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะการพัฒนาด้านศิลปะของเยาวชนคนรุ่นใหม่ที่มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาประเทศสืบไป ยุวศิลปินจึงได้รับโอกาสในการนำเสนอแนวคิดที่นำไปสู่การดำรงคุณค่าของชีวิตบนแนวทางที่ดีงามตามแนวคิดมนุษยนิยม ซึ่งเป็นแนวคิดที่เห็นความสำคัญในคุณค่าของมนุษย์ และเชื่อว่ามนุษย์สามารถพัฒนาได้ ดังที่ราชบัณฑิตยสถานได้ให้ความหมายของมนุษยนิยมไว้ในพจนานุกรมปรัชญาอังกฤษ – ไทย ดังนี้

1) ทักษะที่ถือว่ามนุษย์เป็นสิ่งหนึ่งในธรรมชาติ มีศักดิ์ศรี มีค่า และมีความสามารถที่จะพัฒนาตนเอง โดยอาศัยเหตุผลและวิธีการทางวิทยาศาสตร์ ไม่ต้องอาศัยอำนาจเหนือธรรมชาติแต่อย่างใด

2) มนุษยนิยมตามทัศนะของกลุ่มศาสนาบางกลุ่มถือว่ามนุษย์จะพัฒนาตนเองให้สมบูรณ์ได้ก็แต่โดยอาศัยหลักคำสอนทางศาสนา

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2532)

จากความหมายของแนวคิดมนุษยนิยมดังกล่าว แนวคิดมนุษยนิมนับเป็นแนวคิดที่ให้ความสำคัญกับการดำรงคุณค่าความเป็นมนุษย์และการพัฒนามนุษย์โดยอาศัยหลักคำสอนทางศาสนา การที่ยุวศิลปินได้นำเสนอแนวคิดมนุษยนิมผ่านองค์ประกอบต่าง ๆ ของนวนิยาย ผ่านตัวละคร ผ่านฉาก และการตั้งชื่อเรื่องแสดงให้เห็นความสามารถของนักเขียนรุ่นใหม่ที่มีส่วนหนึ่งในการสร้างสรรค์สังคมผ่านการนำเสนอแนวคิดในวรรณกรรมได้เป็นอย่างดี

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาวิธีการนำเสนอแนวคิดมนุษยนิยมในนวนิยายรางวัลยุวศิลปินไทย (Young Thai Artist Award)

⁴ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2539). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่แปด พ.ศ. 2540-2544. หน้า 9

ขอบเขตการวิจัย

ผู้วิจัยศึกษานวนิยายที่ได้รับรางวัลจากการประกวด ยุวศิลปินไทย (Young Thai Artist Award) และได้รับการตีพิมพ์แล้ว จำนวน 15 เรื่อง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547-2559 ได้แก่

1. 29 กุมภาพันธ์	ได้รับรางวัลในปี พ.ศ. 2547
2. ตะลุยก้นหิมพานต์	ได้รับรางวัลในปี พ.ศ. 2547
3. คีนฝันวันต่อสู้อยู่	ได้รับรางวัลในปี พ.ศ. 2548
4. ตุ๊กตาไล่ฝน	ได้รับรางวัลในปี พ.ศ. 2549
5. ลำนำหกลูกพิณ	ได้รับรางวัลในปี พ.ศ. 2549
6. ดั่งฝนโปรยไฟ	ได้รับรางวัลในปี พ.ศ. 2549
7. เรื่องราวของข้าวมันไก่	ได้รับรางวัลในปี พ.ศ. 2550
8. ราตรี	ได้รับรางวัลในปี พ.ศ. 2550
9. คาฟาริสตาร์	ได้รับรางวัลในปี พ.ศ. 2550
10. ใต้ฟ้าเดียวกัน	ได้รับรางวัลในปี พ.ศ. 2551
11. Good Morning Sunshineแสงฉายในยามเช้า	ได้รับรางวัลในปี พ.ศ. 2553
12. เด็กหญิงดอกไม้เด็กชายดวงดาว	ได้รับรางวัลในปี พ.ศ. 2553
13. ร้อยเรื่องเล่าขานตำนานนิทานไม่รู้จบ	ได้รับรางวัลในปี พ.ศ. 2553
14. คนบ้าที่หน้าประตู	ได้รับรางวัลในปี พ.ศ. 2558
15. ยุคสมัยแห่งความสิ้นหวัง	ได้รับรางวัลในปี พ.ศ. 2559

วิธีการวิจัย

ผู้วิจัยใช้วิธีการดำเนินการวิจัยโดยการวิเคราะห์ข้อมูล (content analysis) และแสดงข้อมูลแบบพรรณนาวิเคราะห์ โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนวนิยายที่ได้รับรางวัลยุวศิลปินไทย (Young Thai Artist Award)
2. ศึกษานวนิยายที่ได้รับรางวัลยุวศิลปินไทย (Young Thai Artist Award) จำนวน 15 เรื่อง
3. ศึกษาแนวคิดมนุษยนิยมจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
4. ศึกษาวิธีการนำเสนอแนวคิดในนวนิยายจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
5. วิเคราะห์วิธีการนำเสนอแนวคิดมนุษยนิยมในนวนิยายที่ได้รับรางวัลยุวศิลปินไทย (Young Thai Artist Award) จำนวน 15 เรื่อง
6. เสนอผลการศึกษาค้นคว้าแบบพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยพบว่ายุวศิลปินนำเสนอแนวคิดมนุษยนิยมจากองค์ประกอบของนวนิยายผ่านองค์ประกอบ 3 ประการ ได้แก่ ตัวละคร ฉาก และการตั้งชื่อเรื่อง ดังนี้

1. การนำเสนอแนวคิดมนุษยนิยมผ่านตัวละคร

ตัวละครเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีความสำคัญในนวนิยาย เนื่องจากทำให้เกิดเหตุการณ์ในเรื่องและมีบทบาทในการดำเนินเรื่องตั้งแต่ต้นจนจบ พจนานุกรมศัพท์วรรณกรรมไทย (2552) ระบุความสำคัญของตัวละครว่า “ตัวละครเป็นองค์ประกอบที่สำคัญองค์ประกอบหนึ่งของงานแต่ง ทั้งนี้เพราะคำพูด การกระทำ และความคิดของตัวละครเป็นปัจจัยสำคัญในการเดินเรื่องของผู้เขียน” นอกจากนี้ตัวละครในเรื่องยังมีความสำคัญ

ในการทำให้นวนิยายมีความน่าสนใจ ดังที่ ม.ล. บุญเหลือ เทพยสุวรรณ (2539) ได้กล่าวถึงความสำคัญของตัวละครในนวนิยายว่า “นวนิยายทั่ว ๆ ไป อาศัยลักษณะนิสัยของตัวละครเป็นเนื้อหาสำคัญที่สุดอันหนึ่งของหนังสือ และความสนใจของคนอ่านส่วนใหญ่ที่มีความคิดนึกพอสมควรก็มักขึ้นต่ออุปนิสัยของตัวละคร” ผู้วิจัยพบว่ายุวศิลปินนำเสนอแนวคิดมนุษยนิยมผ่านตัวละคร 2 ลักษณะ ได้แก่ ตัวละครที่แสดงคุณค่าความเป็นมนุษย์ กับตัวละครที่ไม่ดี ดังนี้

1.1 ตัวละครที่ดี

ยุวศิลปินนำเสนอแนวคิดมนุษยนิยมผ่านตัวละครที่ดี กล่าวคือตัวละครมีความคิดและพฤติกรรมที่นำไปสู่การดำรงคุณค่าความเป็นมนุษย์ตามแนวคิดมนุษยนิยม อันแสดงถึงคุณค่าความเป็นมนุษย์ ได้แก่ ตัวละครที่ยึดมั่นในคุณความดี มีศักยภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ซึ่งมีความสุขในการดำเนินชีวิต และทำให้เกิดสันติสุขในสังคม จากการวิเคราะห์นวนิยายรางวัลยุวศิลปินไทย (Young Thai Artist Award) ผู้วิจัยพบการนำเสนอแนวคิดมนุษยนิยมผ่านตัวละคร 21 ตัวละคร จากนวนิยาย 11 เรื่อง ได้แก่ แด่ม ลูกก้อนหิน ลูกภูเขา และแม่ จากเรื่อง **เด็กหญิงดอกไม้** เด็กชายดวงดาว โอลิเวอร์ โจเอล และ สแกนแลน จากเรื่อง **ยุคสมัยแห่งความลึกลับ** คาฟา กับ เอเธนส์ จากเรื่อง **คาฟารีสตาร์** เฮียเคน กับ เจน จากเรื่อง **เรื่องราวของข้าวมันไก่** ราตรี กับ ลูกชม จากเรื่อง **ราตรี** น้อยหน้า กับ น้อยโหน่ง จากเรื่อง **ตะลุยกแดนหิมพานต์** อชารัส จากเรื่อง **ร้อยเรื่องเล่าขานตำนานนิทานไม่รู้จบ** อิน กับ ญัฏฐา จากเรื่อง **ตั้งฝนโปรยไฟ** นาก จากเรื่อง **คนบ้าที่หน้าประตู** พีร์ จากเรื่อง **คืนฝันวันต่อสู้อยู่** และ พระจันทร์ จากเรื่อง **ลำนาคพิภพ**

ตัวอย่างในเรื่อง **ยุคสมัยแห่งความลึกลับ** “โจเอล” เป็นชายหนุ่มที่แสดงคุณค่าความเป็นมนุษย์จากการช่วยเหลือมนุษย์ในสังคม โจเอลเป็นชนชั้นล่างของสังคมที่พยายามคงความดีงามในจิตใจโดยไม่ยอมให้เงินมาเป็นปัจจัยลดทอนคุณค่าความเป็นมนุษย์ของตนเอง สังคมที่โจเอลอาศัยอยู่มีวิทยาการที่เรียกว่าหุ่นยนต์รับใช้และสลีปน็อกส์ ถ่านที่บรรจุพลังงานจากการนอน ที่มีสลีปเปอร์หรือนักนอนชาร์ตพลังงานจากการนอนและนำไปขายเพื่อ ยังชีพ ความยากจนทำให้โจเอลจำเป็นต้องทำอาชีพสลีปเปอร์เพื่อความอยู่รอดทั้งที่บ้านทอนสุขภาพซึ่งโจเอลตระหนักดีว่าคุณค่าของชีวิตตนกำลังหมดลงเรื่อย ๆ จากวงจรอาชีพที่ได้เงินมาแล้วสำหรับซื้อยานอนหลับเพื่อทำให้ร่างกายสามารถนอนหลับได้ปกติอีกครั้ง ดังนี้

แน่นอนว่าโจเอลอยากใช้ชีวิตตามปกติเหมือนคนอื่น ๆ เขาอยากทำงานอื่นที่ไม่ใช่การบรรจุสลีปน็อก แต่เขาไม่สามารถหยุดนอนแล้วมาทำงานอื่นอย่างถาวรได้ การหาเงินด้วยงานในบ่อนั้นไม่เพียงพอสำหรับค่ายานอนหลับ สุดท้ายแล้วการลงกล่องก็คือวิธีที่ได้เงินดีที่สุด และเมื่อเขาไปอัดสลีปน็อก ความต้องการยากยิ่งเพิ่มมากขึ้น นี่เป็นวงจรที่ไม่สามารถหลบหนีไปได้

(จิตานันท์ เหลืองเพียรสมุท, 2562)

ความต้องการยานอนหลับราคาแพงเพื่อหลับได้อย่างปกติเช่นมนุษย์ทั่วไป กลับทำให้สลีปเปอร์อย่าง โจเอลต้องทำงานเพิ่มเพื่อนำเงินไปซื้อยานอนหลับ โจเอลตระหนักว่าเงินมีความสำคัญกับมนุษย์ เช่นเดียวกับไฟฟ้าที่มีความสำคัญยิ่งต่อหุ่นยนต์รับใช้ที่ไม่มีชีวิต ดังนี้

เงินตราเป็นดังกระแสไฟของมนุษย์ทั้งหลาย การใช้เงินไม่ใช่ไฟฟ้า ทำให้เราต่างจากปัญญาประดิษฐ์เหล่านั้น แต่หลายครั้งเขาก็รู้สึกคล้ายกับว่า...ตนเองเป็นหนึ่งในพวกนั้น

(จิตานันท์ เหลืองเพียรสมุท, 2562)

การที่โจเอลเปรียบเทียบ “ไฟฟ้า” กับ “เงิน” แสดงถึงโจเอลเห็นว่าคุณค่าความเป็นมนุษย์กำลังหมดสิ้นลงไปเมื่อมนุษย์ยอมทำทุกอย่างเพื่อเงิน เนื่องจากทำให้มนุษย์มีสภาพไร้จิตใจเช่นเดียวกับหุ่นยนต์ แต่เพราะ โจเอลต้องการเงินจำนวนมากเพื่อเป็นทุนสำหรับออกจากวงจรธุรกิจสลีปเปอร์ โจเอลจึงตอบตกลง “โอลิเวอร์” ชายหนุ่มชนชั้นสูงที่มาขอซื้อสลีปนีอกในราคาสูง แต่ท้ายที่สุดแล้ว เมื่อโจเอลเห็นว่าโอลิเวอร์ได้รับผลเสียต่อสุขภาพจากการเสพสลีปนีอก ทำให้โจเอลเป็นกังวลและขอร้องโอลิเวอร์ให้เลิกเสพ แม้ว่าตนจะได้รายได้จำนวนมากจากโอลิเวอร์ก็ตาม ดังบทสนทนาระหว่างโจเอลกับโอลิเวอร์ ดังนี้

ถ้าหากเขาให้โอลิเวอร์หยุดใช้สลีปนีอก มันก็เท่ากับละทิ้งทางสู่อิสรภาพ
ของตัวเองเอง

แล้วเขาจะเลือกทางใดละ

‘ตัวเอง’ ควรจะสำคัญกว่า ‘ผู้อื่น’ ไม่ใช่หรือ...

... “คุณล้มไป” นักร้องตอบ “เรายังอยู่ในบ้านของสแกนแลน”

“ผมคงอ่อนล้ามากไป” ขุนนางตอบ ยกมือขึ้นปิดตาคล้ายรำคาญแสงจาก
คอมพิวเตอร์...

... “คุณเลิกใช้ยาเถอะ ผมจะไม่เอาสลีปนีอกมาให้คุณอีกแล้ว และกรุณา
อย่าซื้อมันจากคนอื่นด้วย”

(จิตานันท์ เหลืองเพียรสมุท, 2562)

การที่โจเอลเป็นห่วงสุขภาพของโอลิเวอร์และขอร้องให้เลิกเสพสลีปนีอก แสดงให้เห็นว่า โจเอลมีจิตใจที่ดีงาม ต้องการช่วยเหลือโอลิเวอร์ในฐานะเพื่อนมนุษย์โดยไม่เห็นแก่ผลประโยชน์ นับว่าโจเอลเป็นตัวละครที่แสดงคุณค่าความเป็นมนุษย์จากการมีจิตใจที่ดีงาม ช่วยเหลือมนุษย์ในสังคม แม้ว่าเงินจะมีความสำคัญกับการดำเนินชีวิต แต่โจเอลไม่นำเงินมาเป็นสิ่งล่อลวงจิตใจที่ดีงามที่ต้องการช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ในสังคม อันแสดงถึงคุณค่าความเป็นมนุษย์

1.2 ตัวละครที่ไม่ดี

ยุวศิลป์นำเสนอแนวคิดมนุษยนิยมผ่านตัวละครที่ไม่ดี กล่าวคือตัวละครมีความคิดและพฤติกรรมที่ไม่ดี จึงไม่อาจดำรงคุณค่าความเป็นมนุษย์ตามแนวคิดมนุษยนิยม อันแสดงถึงมนุษย์ที่ลดคุณค่าความเป็นมนุษย์ ได้แก่ตัวละครที่มีความคิดและการกระทำที่ตรงกันข้ามกับแนวคิดมนุษยนิยม โดยเป็นตัวละครที่ไม่สามารถดำรงคุณค่าความเป็นมนุษย์ตามแนวคิดมนุษยนิยมไว้ได้ ตัวละครจึงประสบกับความทุกข์ในการดำเนินชีวิต ความคิดและการกระทำในลักษณะตรงข้ามกับแนวคิดมนุษยนิยมของตัวละครช่วยให้แนวคิดมนุษยนิยมที่ต้องการนำเสนอเด่นชัดขึ้น ปรากฏการนำเสนอแนวคิดมนุษยนิยมผ่านตัวละครที่ไม่ดี จำนวน 19 ตัวละคร จากนวนิยาย 11 เรื่อง ได้แก่ รินลดา เรย์ พล และพจน์ จากเรื่อง 29 กุมภาพันธ์ ปกป้อง ชายขับแท็กซี่ และชายชรา จากเรื่อง Good Morning Sunshine แสดงฉายในยามเช้า พงษ์ กับ แสน จากเรื่อง ได้ฟ้าเดียวกัน พรหมลกับแม่ จากเรื่อง ดั่งฝนโปรยไฟ ไหม กับ พ่อ จากเรื่อง ตึกตาโล่ฝน ทาร์ล จากเรื่อง ร้อยเรื่องเล่าขานตำนานนิทานไม่รู้จบ ธเนศ จากเรื่อง คนบ้าที่หน้าประตู คิม จากเรื่อง เรื่องราวของข้าวมันไก่ สมเกียรติ จากเรื่อง ราตรี พายัพ จากเรื่อง ตะลุยกแดนหิมพานต์ และ พระอินทร์ จากเรื่อง ลำนำหกพิภพ

ตัวอย่างในเรื่อง คนบ้าที่หน้าประตู “ธเนศ” เป็นชายหนุ่มที่ลดคุณค่าความเป็นมนุษย์ของตนเอง เนื่องจากไม่รู้จักรักและเข้าใจตนเอง จึงพยายามดำเนินชีวิตเพื่อให้ผู้อื่นเกิดความพึงพอใจอยู่เสมอ ธเนศใช้ความมั่งคั่งทางการเงินเป็นสิ่งชี้วัดความสุขในชีวิต สอดคล้องกับความหมายของชื่อที่ราชบัณฑิตยสถานให้ความหมายไว้ว่า “เจ้าแห่งทรัพย์ หรือ คนมั่งมี” (ราชบัณฑิตยสถาน, 2554) ที่มาจากการถูกปลูกฝังแนวคิดสมบูรณแบบจากครอบครัวและโรงเรียน โดยไม่เข้าใจจิตใจตนเองอย่างแท้จริง ทำให้ธเนศพยายามรักษาภาพลักษณ์ที่ดีของตน

เพื่อให้คนอื่นชื่นชม แต่ไม่ให้ความสำคัญกับการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับคนรอบข้าง ดังการดำเนินชีวิตในวัยเด็กของธเนศ ดังนี้

ยิ่งเด็กชายตะเกียกตะกายสู่ความเป็นเลิศมากขึ้นเท่าใด ระยะห่างระหว่างเขากับเพื่อนร่วมชั้นก็ยิ่งมากขึ้น ไม่มีเด็กคนไหนสนใจว่าเขาเป็นเด็กเรียนดีหรือได้รับเลือกเป็นตัวแทนรับรองแขกผู้ใหญ่ของโรงเรียน **ทองนึ่งกินข้าวคนเดียว อ่านหนังสือคนเดียว และมีความสุขกับคำชื่นชมของครูอยู่คนเดียว** เขารู้ว่ายิ่งสูงก็ต้องหนาวกว่าชาวบ้านเป็นธรรมดา เพราะอย่างไรก็ดีกว่าเพื่อนที่เพื่อนเบื้องล่างเป็นไหน ๆ

(ดิถีปัญญา มณีนุ่ม, 2561)

การมีสถานะที่เหนือกว่าคนอื่นในวัยเด็กจากการเป็นเด็กเรียนดีและมีความประพฤติดี ทำให้ธเนศเติบโตเป็นคนที่ยามรักษาภาพลักษณ์และสถานะทางการเงินที่ดีเพื่อได้รับคำชื่นชมและการยอมรับจากบุคคลรอบข้าง แต่ในขณะที่ธเนศคิดว่าตนมีความสุขจากการดำเนินชีวิตดังกล่าวอยู่นั้น จิตใจส่วนลึกกลับมีความทุกข์อย่างไม่รู้ตัว จนกระทั่งเกิดอาการทางจิตในลักษณะอาการประสาทหลอน ซึ่งธเนศไม่เคยสังเกตมาก่อน ดังนี้

เขาไม่คิดว่าตนมีปัญหาอะไรในการทำงาน เพราะทุกอย่างที่ผ่านเข้ามาและผ่านไปก็ราบรื่นอย่างที่ควรจะเป็น ชีวิตส่วนตัวก็ดีใช้ได้ เขามีเงินเก็บพอสมควร ส่งเสียน้องสาวเรียนแพทยศาสตร์โดยยังเหลือให้ท่านทั้งสองใช้จ่าย ตอนนั้นก็กำลังผ่อนห้องพักของโครงการมีระดับใจกลางเมืองอย่างไม่เหนื่อยยาก **ชีวิตของเขาแทบไม่มีอะไรขาดตกบกพร่องเลย**

จนกระทั่งเขาเข้าทดสอบทางจิตวิทยาและพบจิตแพทย์ตามนโยบายของบริษัทเป็นครั้งที่สองในชีวิตการทำงานปีที่เจ็ด และได้รู้ว่าตัวเองอาจมีอาการ **ฝันเพื่อนผสมประสาทหลอนแบบชั่วครั้งชั่วคราว**

(ดิถีปัญญา มณีนุ่ม, 2561)

ธเนศเกิดความทุกข์จากการดำเนินชีวิตตามแนวคิดสมบูรณแบบ เพราะไม่รู้จักและเข้าใจตนเองอย่างแท้จริงถึงแนวทางการดำเนินชีวิตที่ตนต้องการ ในท้ายที่สุด ความทุกข์จากการดำเนินชีวิตทำให้ธเนศต้องการที่จะฆ่าตัวตาย แต่อาการประสาทหลอนทำให้ธเนศได้พบกับตัวตนในจิตใต้สำนึก และตระหนักรู้แนวทางการดำเนินชีวิตที่ตนต้องการในที่สุด การไม่รู้จักและเข้าใจตนเองนับเป็นการลดคุณค่าความเป็นมนุษย์ที่มีอิสระในการเลือกดำเนินชีวิต ส่งผลให้มนุษย์ไม่สามารถดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขได้

2. การนำเสนอแนวคิดมนุษยนิยมผ่านฉากและบรรยากาศ

ฉากและบรรยากาศมีความสำคัญต่อการสร้างความสมจริงในนวนิยาย และยังมีความสำคัญที่ ทำให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจในตัวละครอีกด้วย ดังที่พจนานุกรมศัพท์วรรณกรรมไทย ได้ให้ความหมายไว้ว่า

ภูมิหลังของเหตุการณ์และตัวละครในงานเขียนประเภทเรื่องเล่า (narrative) ได้แก่ นวนิยายและเรื่องสั้น คำว่า ฉากท้องเรื่อง หมายถึงถึง สถานที่ เวลา บรรยากาศ บริบท และสิ่งแวดล้อมในตัวเรื่อง เช่น ประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อ ระบบการเมือง วิถีชีวิต ฉากท้องเรื่องเป็นองค์ประกอบของนวนิยายและเรื่องสั้น ที่ทำให้ผู้อ่านทราบว่าเรื่องราว หรือเหตุการณ์นั้น ๆ เกิดขึ้นที่ไหน เมื่อไร นอกจากนี้ยังทำให้เข้าใจบุคลิกลักษณะภาวะทางอารมณ์และจิตใจของตัวละครอีกด้วย

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2552)

ฉากและบรรยากาศจึงมีความสำคัญในนวนิยาย ซึ่งนักเขียนจำเป็นต้องสร้างความกระจำชัดในเรื่อง ดังที่ ธัญญา สังขพัฒน์ (2539) ได้กล่าวถึงความสำคัญว่า “เรื่องเล่าทั่วไป ไม่ได้มีจุดมุ่งหมายเบื้องต้น เพียงเฉพาะการนำเสนอแนวคิดที่เป็นนามธรรมเท่านั้น แต่ผู้แต่งจะต้องให้ความกระจำในสิ่งที่เป็นรูปธรรม แก่ผู้อ่านด้วย และสิ่งที่ปรากฏในเรื่องเล่าที่เป็นรูปธรรม ก็คือฉากและสถานที่นั่นเอง”

ในนวนิยายรางวัลยุวศิลปินไทย (Young Thai Artist Award) นอกจากยุวศิลปินจะสร้างฉากและบรรยากาศเพื่อเป็นสถานที่เกิดเหตุการณ์ของเรื่องแล้ว ยุวศิลปินยังสร้างฉากและบรรยากาศเพื่อนำเสนอแนวคิด มนุษยนิยม ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ตามลักษณะของฉากที่ปรากฏ 3 ลักษณะ ได้แก่ ฉากและบรรยากาศเฉพาะปัจเจกบุคคล ฉากและบรรยากาศทางสังคม และฉากและบรรยากาศทางธรรมชาติ ดังนี้

2.1 ฉากและบรรยากาศเฉพาะปัจเจกบุคคล

ฉากและบรรยากาศเฉพาะปัจเจกบุคคลได้แก่ สถานที่และบรรยากาศที่เกิดขึ้นเฉพาะบุคคล มีความสำคัญที่ทำให้บุคคลเกิดความตระหนักในวิถีทางดำเนินชีวิตตามแนวคิดมนุษยนิยม ว่าเป็นวิถีทางที่สามารถดำรงคุณค่าและสร้างความสุขให้กับชีวิตมนุษย์ได้ ปรากฏวิธีการนำเสนอแนวคิดมนุษยนิยมผ่านฉากและบรรยากาศเฉพาะปัจเจกบุคคล 7 เรื่อง ได้แก่ 29 กุมภาพันธ์ ตึกตาโล่ฝน ดั่งฝนโปรยไฟ เรื่องราวของข้าวมันไก่ ไต้ฟ้าเดียวกัน Good Morning Sunshine แสงฉายในยามเช้า และ คนบ้าที่หน้าประตู

ตัวอย่างในเรื่อง ไต้ฟ้าเดียวกัน ฉากและบรรยากาศที่เกิดขึ้นในคุก นำเสนอแนวคิดมนุษยนิยม เรื่อง การมองเห็นสัจธรรมของชีวิต ที่กล่าวถึงการกระทำของมนุษย์ เนื่องจากคุกเป็นสถานที่สำหรับกักขังผู้กระทำความผิด เพื่อให้ตระหนักถึงความผิดและกลับตัวเป็นคนดี ตัวละคร “แสน” มือปืนรับจ้างถูกคุมขังเพียงลำพังจากการเป็นแพะรับบาปในคดีฆาตกรรมภรรยา แม้แสนจะไม่ได้ฆาตกรรม แต่คุกก็ได้ทำให้แสนสำนึกผิดจากความผิดในอดีตที่เคยรับจ้างฆ่าคนมาทั้งชีวิต การถูกคุมขังทำให้แสนต้องประสบกับฝันร้าย ดังนี้

เสียงร่ำร้องและภาพฝันโหดร้ายยังคงตามมากระหน่ำไม่หยุดหย่อน เสียงร้อง
เรียกขอความช่วยเหลือของผมประสานกับเสียงหัวเราะปนร่ำไห้ของคนคั่งแค้น
ไม่มีทางหนี และไม่มีใครช่วย เหมือนที่ผมก็ไม่เคยเปิดโอกาสให้ใครหนีเช่นกัน

วันคืนผ่านไปด้วยความเจ็บซ้ำ และโหดร้าย

ไม่กล้าหลับ เพราะจะฝันแต่ภาพเดิม ๆ

(ณัฐนี ตามไท, 2553)

แม้แสนจะรอดพ้นจากการกระทำความผิดมาทั้งชีวิต แต่ในที่สุดแสนต้องติดคุกในฐานะแพะรับบาป ฝันร้ายในขณะที่แสนอยู่ในคุกเกิดจากความผิดที่เคยก่อ ทำให้แสนต้องเผชิญกับความทุกข์ในระหว่างถูกคุมขัง และนำไปสู่การสำนึกความผิดของตนในที่สุด คุณนับเป็นสถานที่ลงโทษแสนผู้กระทำความผิด ช่วยเน้นย้ำแนวคิดมนุษยนิยมเรื่อง การมองเห็นสัจธรรมของชีวิต ที่กล่าวถึงการกระทำของมนุษย์ว่ามนุษย์ย่อมต้องได้รับผลจากการกระทำของตนเสมอ

2.2 ฉากและบรรยากาศทางสังคม

ฉากและบรรยากาศทางสังคมมีความเกี่ยวข้องกับตัวละครที่ดำเนินชีวิตอยู่ภายใต้ ข้อปฏิบัติ ความคิด ความเชื่อ ที่สมาชิกในสังคมมีร่วมกัน ปรากฏวิธีการนำเสนอแนวคิดมนุษยนิยมจากการสร้างฉากที่เป็นพื้นที่ทางสังคมในนวนิยาย 6 เรื่อง ได้แก่เรื่อง คินฝันวันต่อสู้ ลำนำหกพิภพ ราตรี คาฟาริสตาร์ ร้อยเรื่องเล่าขานตำนานนิทานไม่รู้จบ และ ยุคสมัยแห่งความสิ้นหวัง

ตัวอย่างในเรื่อง คาฟาริสตาร์ ชาลส์ซีเรียเป็นดินแดนในจินตนาการที่อยู่ใจกลางมหาสมุทร ขนชั้นปกครองของอาณาจักรสร้างข้อกำหนดซึ่งนำไปสู่การตัดสินใจเลือกแนวทางในการดำเนินชีวิตของตัวละคร

ที่ช่วยนำเสนอแนวคิดมนุษยนิยมเรื่อง การรู้จักและเข้าใจตนเองของตัวละคร “คาฟา” การที่ชนชั้นสูงกำหนดการอภิเษกสมรสระหว่างเจ้าชายรัชทายาทกับหญิงชนชั้นสูงที่มีดวงชะตาเหมาะสมกับการเป็นราชินี ส่งผลให้ “คาฟา” หญิงสาวที่ถือกำเนิดเป็นชนชั้นสูงแต่พลัดไปเติบโตต่างแดนในฐานะของเด็กกำพร้าได้เดินทางกลับไปยังอาณาจักรในฐานะพระคู่หมั้น ข้อกำหนดของชนชั้นปกครองที่ต้องการให้ตัวละครเอกต้องอภิเษกสมรสกับเจ้าชายรัชทายาท แม้ทั้งสองจะไม่ได้มีความรักต่อกัน ทำให้คาฟาเกิดความไม่มั่นใจในการแต่งงานตามความเหมาะสมและการเป็นราชินีของอาณาจักร ดังนี้

ครั้งแรกที่ได้พบเจ้าชาย คาฟาตะลึงลานราวกับเด็กน้อยที่ได้รับของขวัญชิ้นใหม่ และพบว่ามันช่างสวยเหลือเกิน แต่เมื่อเวลาผ่านไป เธอเพิ่งเข้าใจบัดนี้ว่า เธอต่างหากที่เหมือนกับสิ่งของซึ่งมีคนจับใส่กล่องยึดใส่พระหัตถ์ของเจ้าชาย เธอเองก็ไม่รู้และอาจจะไม่มีวันรู้ด้วยว่าพระองค์ทรงคิดอย่างไร พระองค์อาจจะโปรดของขวัญชิ้นนี้ หรืออาจจะนึกสงสาร หรืออาจจะรังเกียจอยากให้มีคนเอาไปทิ้งไกล ๆ เธอคิดจนปวดหัว การแต่งงานไม่ว่าจะอยู่ในชนชั้นไหนก็ควรอยู่บนพื้นฐานของความรักมิใช่หรือ เจ้าชายและเธอจะรักกันได้ไหมนะ

(สิริณัฐ ธรรมธราชัย, 2552)

การแต่งงานที่ยึดถือความเหมาะสมเป็นสิ่งสำคัญสูงสุดของชนชั้นปกครองของอาณาจักรทาลัสซีเรีย ทำให้คาฟาได้ไตร่ตรองถึงศักยภาพและความต้องการของตนเอง ระหว่างการอภิเษกสมรสกับเจ้าชายที่ไม่ได้รักและขึ้นเป็นราชินีของอาณาจักร อันเป็นความใฝ่ฝันของหญิงสาวทั้งหลาย กับการกลับไปเป็นหญิงสามัญชนที่ไม่มีใครรู้จักเช่นเดิม ซึ่งในท้ายที่สุดแล้ว คาฟาตัดสินใจที่จะไม่อภิเษกสมรสและมีความสุขกับการดำเนินชีวิตจากการรู้จักและเข้าใจตนเองถึงแนวทางการดำเนินชีวิตที่จะทำให้ตนมีความสุข นับว่าอาณาจักรทาลัสซีเรียไม่ได้นำเสนอแนวคิดมนุษยนิยมเรื่องการรู้จักและเข้าใจตนเองโดยตรง แต่มีความสำคัญที่นำไปสู่ปัญหาทำให้ตัวละครแสดงพฤติกรรมอันนำไปสู่การนำเสนอแนวคิดดังกล่าว

2.3 ฉากและบรรยากาศทางธรรมชาติ

ฉากและบรรยากาศทางธรรมชาติเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ ซึ่งมนุษย์ไม่ได้สร้างขึ้น พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2554) ได้ให้ความหมายของพื้นที่ทางธรรมชาติว่า “พื้นที่ที่เกิดมีและเป็นอยู่ตามธรรมชาติของสิ่งนั้น ๆ” ปรากฏการนำเสนอแนวคิดมนุษยนิยมผ่านฉากและบรรยากาศที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติ 2 เรื่อง ได้แก่ เรื่อง **เด็กหญิงดอกไม้** **เด็กชายดวงดาว** และ **ตะลุยกแดนหิมพานต์**

ตัวอย่างในเรื่อง **ตะลุยกแดนหิมพานต์** ป่าหิมพานต์เป็นภาพแทนธรรมชาติอันอุดมสมบูรณ์ที่มีความสำคัญยิ่ง ช่วยเสนอแนวคิดมนุษยนิยมเรื่อง การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โดยป่าหิมพานต์เป็นป่าที่ปรากฏอยู่ในวรรณคดีทางพุทธศาสนาของไทย เชื่อว่า ไตรภูมิภค หรือไตรภูมิภค หรือไตรภูมิพระร่วง ที่มาจากคัมภีร์ใน พุทธศาสนา หิมพานต์นับว่าเป็นดินแดนอันศักดิ์สิทธิ์ สัตว์ป่าหิมพานต์ที่อยู่ในป่าเกิดจากความเชื่อทางศาสนาพราหมณ์ ฮินดู และพุทธ ดังนั้นป่าหิมพานต์จึงเป็นสถานที่พิเศษซึ่งมีความสวยงามเป็นอย่างยิ่ง ดังนี้

มันคือเขตป่าทางตอนเหนือที่อยู่สูงกว่าระดับน้ำทะเลถึง 1,200 เมตร ทว่า... น่าแปลก ที่มันมิใช่ป่าสนโปร่งตาเยี่ยงป่าแถบพื้นที่สูงโดยทั่วไป หากกลับกลายเป็นป่าพงรังชฎมิดครึ้มดำ ทมิณไปทั่วบริเวณอย่างน่าอัศจรรย์ยิ่งนัก ทว่าทุกสารทิศถูกปกคลุมไว้ด้วยม่านหมอกจาง ๆ และแสงแดดที่ส่องผ่านลงมาเพียง สลัว ๆ ดินแดนประหลาดแห่งนี้คือที่อาศัยของสรรพชีวิตนับหมื่นนับล้านชนิด ตกดินด้วยพันธุ์ไม้น้อยใหญ่จากทั่วทุกมุมโลก ทั้งต้นไม้สูงชะลูดจรดฟ้าหลากหลายสายพันธุ์ที่ต่างตั้งต้นเด่นสง่าอยู่เป็นสี่สนแห่งพงไพรให้เหล่าไม้เลื้อยทั้งหลายได้เกาะเลื้อยเกี่ยวพัน

พึงพาอาศัยคู่รักก็มีปาน รวมไปถึงเหล่าเฟิร์นและมอสที่เกาะพร่าอยู่เต็มต้น
สร้างความชุ่มชื้นให้กับพืชพรรณหลากสีร้อยเส้นแต่งแต้มไพรดิบเถื่อนให้งดงาม
ราวสรวงสวรรค์มาปรากฏบนผืนโลก

ณ ใจกลางป่าพวงครามอันสงบงาม ยังมีลำห้วยสายน้อยไหลระรินเอื่อย ๆ
ทอดยาว ตัดผ่านเขตป่าลงมาจรดอีกฟากฝั่งหนึ่งทางตอนใต้

(สิริกาญจน์ ศุภเลิศรณ, 2547)

ความอุดมสมบูรณ์ของป่าหิมพานต์ที่ยากจะหาสถานที่ดังกล่าวนี้บนโลกมนุษย์ ส่งผลให้มนุษย์
ที่มีความละโมภเดินทางเข้าไปหาผลประโยชน์จากป่าหิมพานต์ โดยไม่คำนึงถึงผลเสียที่เกิดจากการกระทำของตน
การใช้ป่าหิมพานต์ซึ่งเป็นป่าที่เกิดจากความเชื่อทางศาสนานี้ เป็นการสร้างฉากให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกว่า
ทรัพยากรธรรมชาติมีความสำคัญและ “ศักดิ์สิทธิ์” จึงไม่ควรทำลาย การกระทำของ “พ่ายัพ” ตัวละครรองในเรื่อง
ที่หาผลประโยชน์จากป่าหิมพานต์ โดยลักลอบเข้าไปทำลายป่านับเป็นการกระทำที่ผิด “น้อยหน่า”
กับ “น้อยโหน่ง” เด็ก 2 พี่น้องจึงต้องร่วมกับเหล่าสัตว์ป่าหิมพานต์เพื่อทวงคืนผืนป่าอันอุดมสมบูรณ์ ป่าหิมพานต์
จึงช่วยในการนำเสนอแนวคิดมนุษยนิยมเรื่อง การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ที่แสดงให้เห็นว่า ความอุดมสมบูรณ์
ของป่าไม้ที่สร้างประโยชน์ให้กับมนุษย์เป็นสิ่งที่เหลืออยู่น้อย มนุษย์จึงควรเห็นความสำคัญโดยการอนุรักษ์
ทรัพยากรธรรมชาติไว้ให้อยู่คู่สังคมมนุษย์

3. การนำเสนอแนวคิดมนุษยนิยมด้วยการตั้งชื่อเรื่อง

ชื่อเรื่องเป็นสิ่งที่นักเขียนใช้เพื่อสร้างความสนใจให้กับผู้อ่าน และช่วยในการนำเสนอแนวคิด
จากการศึกษานวนิยายรางวัลยุวศิลปินไทย (Young Thai Artist Award) ทั้ง 15 เรื่อง พบว่ามีวิธีการนำเสนอ
แนวคิดมนุษยนิยมด้วยการตั้งชื่อเรื่อง 3 วิธี ได้แก่ การตั้งชื่อเรื่องจากเหตุการณ์สำคัญในเรื่อง การตั้งชื่อเรื่องโดยใช้
สัญลักษณ์ และการตั้งชื่อเรื่องจากชื่อตัวละคร ดังนี้

3.1 การตั้งชื่อเรื่องจากเหตุการณ์สำคัญในเรื่อง

ยุวศิลปินตั้งชื่อเรื่องจากเหตุการณ์ในเรื่องที่สื่อแนวคิดมนุษยนิยม จำนวน 6 เรื่อง ได้แก่เรื่อง
29 กุมภาพันธ์ ตะลุยแดนหิมพานต์ คืบคลานวันต่อสู้อยู่ เรื่องราวของชาวมันไกร ร้อยเรื่องเล่าขานตำนานนิทานไม่รู้จบ
และ ยุคสมัยแห่งความสิ้นหวัง

ตัวอย่างในเรื่อง เรื่องราวของชาวมันไกร เหตุการณ์ในเรื่องมีความเกี่ยวข้องกับอาชีพชาวมันไกร
“คิม” เป็นเด็กสาวที่ทะเลาะทะเลาะกัน ปฏิกิริยาที่จะสืบทอดกิจการขายชาวมันไกรต่อจาก “เฮียเคน” ผู้เป็นพี่ชาย
เพราะได้รับค่านิยมของสังคมเรื่องการศึกษาคือต่อและประกอบอาชีพ คิมจึงให้ความสำคัญกับการแข่งขันเข้าเรียน
ในมหาวิทยาลัยชื่อดังเพื่อทำงานที่ดีและยกระดับคุณภาพชีวิต ต่างจากเฮียเคนที่เห็นคุณค่าในกิจการขายชาวมันไกร
ของครอบครัว ท้ายที่สุด คิมพบว่าตนมีความสุขแม้ประสบความสำเร็จในสิ่งที่หวัง ในขณะที่การขายชาวมันไกร
อาชีพประจำของเฮียเคนผู้เป็นพี่ชาย กลับเป็นอาชีพที่ทำให้เฮียเคนมีความสุขและประสบความสำเร็จในชีวิตได้
โดยไม่ต้องดิ้นรนทะเลาะทะเลาะกัน การที่คิมไม่พึงพอใจในสิ่งที่มียู่ และแสวงหาในสิ่งที่ผู้อื่นเห็นว่ามีคุณค่า
แสดงให้เห็นแนวคิดมนุษยนิยมเรื่องความพึงพอใจในชีวิตว่า การไม่พอใจในสิ่งที่ตนมีและไขว่คว้าในสิ่งที่ขาด
ตามค่านิยมของสังคมเป็นหนทางนำไปสู่ความทุกข์

3.2 การตั้งชื่อเรื่องโดยใช้สัญลักษณ์

ยุวศิลปินตั้งชื่อเรื่องโดยใช้สัญลักษณ์ที่สื่อแนวคิดมนุษยนิยม จำนวน 5 เรื่อง ได้แก่เรื่อง ตึกตาโล่ฝน
ตั้งฝนโปรยไฟ ใต้ฟ้าเดียวกัน Good Morning Sunshine แสงฉายในยามเช้า และ คนบ้าที่หน้าประตู

ตัวอย่างในเรื่อง ตั้งฝนโปรยไฟ เป็นการตั้งชื่อเรื่องโดยใช้คำว่า “ฝน” ที่มีลักษณะฉ่ำเย็น
เป็นสัญลักษณ์ของการให้อภัยที่นำไปสู่การดับ “ไฟ” อันเป็นความโกรธแค้น ที่นำไปสู่ความทุกข์ของ “พระชมล”
ที่มีความทุกข์เนื่องจากโกรธแค้นที่แม่กระทำผิดต่อเธอในอดีต ความทุกข์ในใจของพระชมลดำรงอยู่ตั้งแต่อดีต

จนกระทั่งถึงปัจจุบัน ในที่สุด บุคคลรอบข้างทำให้พระชมลได้เรียนรู้แนวทางแห่งการปล่อยวางที่เริ่มจากการให้ความสำคัญกับปัจจุบัน นำไปสู่การให้อภัยแม่และดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขกับปัจจุบันในที่สุด อันเป็นการแสดงแนวคิดมนุษยนิยม เรื่อง การให้ความสำคัญกับปัจจุบัน ที่แสดงให้เห็นว่า การให้ความสำคัญกับปัจจุบันเป็นสิ่งลดความโกรธแค้นที่มนุษย์มีต่อผู้อื่นในอดีต นำไปสู่การดำเนินชีวิตในปัจจุบันอย่างมีความสุข

3.3 การตั้งชื่อเรื่องจากชื่อตัวละคร

ยูวศิลปินตั้งชื่อเรื่องโดยใช้ชื่อตัวละครในเรื่องที่สื่อแนวคิดมนุษยนิยม จำนวน 2 เรื่อง ได้แก่เรื่อง **คาฟาริสตาร์** และ **ราตรี**

ตัวอย่างในเรื่อง **ราตรี** มีการตั้งชื่อเรื่องจากชื่อตัวละครเอก “ราตรี” เนื่องจากตัวละครเอกมีความสำคัญในการนำเสนอแนวคิดมนุษยนิยม ราตรีเป็นเด็กหญิงที่ประสบกับความยากลำบากในชีวิต ทั้งการเป็นบุคคลที่แปลกแยกในสังคมจากรูปลักษณ์ภายนอกที่แตกต่างจากคนในพื้นที่ และการกำพร้าพ่อแม่ พร้อมทั้งสูญเสียยายอันเป็นที่รัก ชีวิตของราตรีจึงเต็มไปด้วยความทุกข์เช่นเดียวกับความหมายของชื่อ “ราตรี” ที่แปลว่า “กลางคืน” (ราชบัณฑิตยสถาน, 2554) อันได้แก่ความมืดมนในชีวิตของราตรี แต่การมองโลกในแง่บวกนับเป็นศักยภาพที่ช่วยดำรงคุณค่าของมนุษย์ ทำให้ราตรีไม่ย่อท้อต่อความยากลำบากในชีวิต นับว่าตัวละครเอกดำเนินชีวิตตามแนวคิดมนุษยนิยม เรื่อง การมองโลกในแง่บวก ที่ยูวศิลปินแสดงให้เห็นว่า แม้ตัวละครเอกจะมีชะตาชีวิตที่อาภัพ แต่หากรู้จักมองโลกในแง่บวกย่อมนำไปสู่การไม่ย่อท้อต่อชีวิตที่ยากลำบาก และสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข

อภิปรายผล

นวนิยายที่ได้รับรางวัลยูวศิลปินไทย (Young Thai Artist Award) ทั้ง 15 เรื่อง มีการนำเสนอแนวคิดมนุษยนิยมในหลากหลายวิธี ช่วยให้ผู้อ่านได้รับความสนุกสนานจากการอ่านนวนิยายในฐานะบันเทิงคดีควบคู่ไปกับการได้รับประโยชน์จากแนวคิดมนุษยนิยม อันเป็นแนวคิดที่มุ่งพัฒนามนุษย์

ผู้วิจัยพบว่ายูวศิลปินใช้วิธีการนำเสนอแนวคิดมนุษยนิยม 3 วิธี ได้แก่ การนำเสนอแนวคิดมนุษยนิยมผ่านตัวละคร ผ่านฉาก และการตั้งชื่อเรื่อง ซึ่งการนำเสนอแนวคิดมนุษยนิยมผ่านตัวละคร เป็นวิธีการนำเสนอแนวคิดที่พบมากที่สุด แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะที่ตรงข้ามกัน ได้แก่ ตัวละครที่แสดงคุณค่าความเป็นมนุษย์กับตัวละครที่ไม่ดี โดยตัวละครที่แสดงคุณค่าความเป็นมนุษย์ มีความคิดและพฤติกรรมตามแนวคิดมนุษยนิยม กล่าวคือ เป็นตัวละครที่มีจิตใจดีงาม มีศักยภาพในการดำรงตนตามแนวทางที่จะสร้างเสริมคุณค่าให้กับชีวิตตนเองและผู้อื่น พร้อมทั้งเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม พร้อมทั้งจะพัฒนาและสร้างสรรค์สังคมตามแนวคิดมนุษยนิยม ในขณะที่ตัวละครที่ไม่ดี เป็นตัวละครที่มีความคิดและพฤติกรรมตรงข้ามกับแนวคิดมนุษยนิยม ได้แก่ตัวละครที่ไม่ดี เพราะไม่มีศีลธรรมในจิตใจ มุ่งหวังประโยชน์ส่วนตนเพื่อแลกกับการได้มาซึ่งทรัพย์สินเงินทองและวัตถุ ไม่เห็นคุณค่าของความเป็นมนุษย์ของตนเองและผู้อื่น ซึ่งนับเป็นตัวละครที่ไม่สามารถดำรงความดีงามในจิตใจมนุษย์หรือพัฒนาสังคมได้ การสร้างตัวละครทั้ง 2 ลักษณะที่ตรงข้ามกัน เป็นวิธีการที่ทำให้แนวคิดมนุษยนิยมมีความเด่นชัดขึ้นจากการเปรียบเทียบให้เห็นความสำคัญของพฤติกรรมที่นำไปสู่การดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขและทุกข์อย่างชัดเจน การนำเสนอแนวคิดมนุษยนิยมด้วยการสร้างฉากและบรรยากาศ แบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ ได้แก่ ฉากและบรรยากาศเฉพาะปัจเจกบุคคล ฉากและบรรยากาศทางสังคม และฉากและบรรยากาศทางธรรมชาติ พบการสร้างฉากและบรรยากาศเฉพาะปัจเจกบุคคลมากที่สุด ซึ่งยูวศิลปินใช้เพื่อนำเสนอแนวคิดมนุษยนิยมที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์ในฐานะปัจเจกบุคคล เนื่องจาก คุก บ้าน หรือส่วนประกอบอื่นใดของบ้านเป็นสถานที่ที่ปัจเจกบุคคลรู้สึกคุ้นชินและมีความสงบเงียบ เหมาะแก่การที่ปัจเจกบุคคลได้ทบทวนแนวทางการดำเนินชีวิต นำไปสู่การตระหนักถึงความสำคัญของการดำเนินชีวิตตามแนวคิด มนุษยนิยมในที่สุด ในขณะที่ฉากและบรรยากาศทางสังคม ที่มีลักษณะของสภาพสังคมที่สมจริง ผสมผสานกับสังคมที่เกิดขึ้นจากจินตนาการ

มุ่งสร้างให้ผู้อ่านเกิดความสนใจและเน้นให้เห็นการดำเนินชีวิตของมนุษย์ที่กำลังประสบกับปัญหาการดำเนินชีวิต เนื่องจากมีแนวคิดตรงข้ามกับแนวคิดมนุษยนิยม ในขณะที่ฉากและบรรยากาศทางธรรมชาติ มีความสมจริง มุ่งให้ผู้อ่านตระหนักถึงความสำคัญของธรรมชาติที่สร้างประโยชน์ให้กับมนุษย์ โดยเฉพาะฉากและบรรยากาศทางธรรมชาติที่เกิดจากตำนาน ช่วยทำให้เกิดความรู้สึกลึกลับและอยากร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติตามแนวคิดมนุษยนิยม การนำเสนอแนวคิดมนุษยนิยมด้วยการตั้งชื่อเรื่องแบ่งออกเป็น 3 วิธี ได้แก่ การตั้งชื่อเรื่องจากเหตุการณ์สำคัญในเรื่อง การตั้งชื่อเรื่องโดยใช้สัญลักษณ์ และการตั้งชื่อเรื่องจากชื่อตัวละคร โดยพบการตั้งชื่อเรื่องจากเหตุการณ์สำคัญในเรื่องมากที่สุด แสดงให้เห็นว่า ยุวศิลปินนำเสนอแนวคิดมนุษยนิยมโดยให้ชื่อเรื่องแสดงเหตุการณ์ของเรื่องอย่างตรงไปตรงมา ในขณะที่การตั้งชื่อเรื่องโดยใช้สัญลักษณ์ เป็นการเชื่อมโยงสัญลักษณ์กับแนวคิดมนุษยนิยม เพื่อให้ผู้อ่านวิเคราะห์สัญลักษณ์ของชื่อเรื่องประกอบกับเหตุการณ์ในเรื่อง นอกจากนี้ การตั้งชื่อเรื่องจากชื่อตัวละครยังเป็นการเน้นให้ผู้อ่านสังเกตพฤติกรรมของตัวละครสำคัญของเรื่อง ที่มีบทบาทสำคัญต่อการนำเสนอแนวคิดมนุษยนิยมเพราะเป็นตัวละครที่ดำเนินชีวิตตามแนวคิดมนุษยนิยม

การนำเสนอแนวคิดมนุษยนิยมในนวนิยายรางวัลยุวศิลปินไทย (Young Thai Artist Award) ผ่าน ตัวละครผ่านฉาก และการตั้งชื่อเรื่อง แสดงถึงความสามารถของยุวศิลปินในฐานะนักเขียนรุ่นใหม่ ว่าเป็นผู้มีความสามารถในการเลือกนำเสนอประสบการณ์ชีวิตที่ได้พบเห็นในสังคม ที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตของผู้อ่าน มาแนะนำผ่านนวนิยายซึ่งเป็นบันเทิงคดี ส่งผลให้ผู้อ่านได้รับความสนุกสนานพร้อมกับแนวคิดอันเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต การสร้างตัวละครที่มีลักษณะตรงข้ามกัน เป็นไปเพื่อเน้นย้ำให้ผู้อ่านเห็นประโยชน์ของการดำเนินชีวิตตามแนวคิดมนุษยนิยม ว่าเป็นหนทางที่จะทำให้มนุษย์ดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข พร้อมทั้งชี้ให้เห็นถึงความทุกข์ที่จะเกิดขึ้นผ่านตัวละครที่ไม่ดำเนินชีวิตตามแนวคิดมนุษยนิยม มีข้อสังเกตว่า ยุวศิลปินซึ่งเป็นคนรุ่นใหม่ของสังคมนำเสนอแนวคิดมนุษยนิยมผ่านตัวละครแบบคู่ตรงข้าม คือ ตัวละครที่ดีและตัวละครที่ไม่ดีตัวละครที่ดีเป็นตัวละครที่มีความคิดและพฤติกรรมตามแนวคิดมนุษยนิยม ซึ่งตัวละครดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข ในขณะที่ตัวละครที่ไม่ดีเป็นตัวละครที่มีความคิดและพฤติกรรมตรงข้ามกับแนวคิดมนุษยนิยมต้องประสบกับความทุกข์ในการดำเนินชีวิต นับว่าตัวละครที่ไม่ดีนี้ทำให้แนวคิดมนุษยนิยมที่ยุวศิลปินต้องการนำเสนอมีความเด่นชัดมากขึ้น นอกจากนี้ยังพบว่ามีการนำเสนอตัวละครที่เป็นเด็กและเยาวชนจำนวนมาก แสดงถึงยุวศิลปินตระหนักในความสำคัญของการดำรงคุณค่าความเป็นมนุษย์โดยเฉพาะในเด็กและเยาวชน ว่ามีความสำคัญต่อการพัฒนาสังคมและประเทศชาติสืบไป ดังที่แผนพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2560-2564 ได้กล่าวถึงความสำคัญของเด็กและเยาวชนว่า “*เป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติในอนาคต*” (คณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ, 2561) นับว่านวนิยายรางวัลยุวศิลปินมีคุณค่าในฐานะของงานเขียนที่นำเสนอแนวคิดที่นำไปสู่การพัฒนาคนในสังคม แสดงให้เห็นว่ายุวศิลปินตระหนักใน “*พันธกิจ*” ของนักเขียนว่ามีฐานะเป็นสมาชิกส่วนหนึ่งของสังคมจึงได้ร่วมสร้างสรรค์สังคมตามแนวทางของมนุษยนิยม

ข้อเสนอแนะ

แนวคิดมนุษยนิยมเป็นแนวคิดที่ให้ความสำคัญกับการดำรงคุณค่าความเป็นมนุษย์ ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบวิธีการนำเสนอแนวคิดมนุษยนิยมในนวนิยายรางวัลยุวศิลปินไทย (Young Thai Artist Award) กับ นวนิยายของนักเขียนอื่น เพื่อศึกษาให้เห็นถึงความแตกต่างด้านวิธีการนำเสนอแนวคิดในนวนิยาย ในลักษณะของวิธีการนำเสนอแนวคิดที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตผ่านบันเทิงคดี

เอกสารอ้างอิง

- จิตานันท์ เหลืองเพียรสมุท. (2562). **ยุคสมัยแห่งความสิ้นหวัง**. กรุงเทพฯ: แพร่สำนักพิมพ์.
- ติกขปัญญ มณีนุ่ม. (2561). **คนบ้าที่หน้าประตู**. กรุงเทพฯ: แพร่สำนักพิมพ์.
- ธัญญา สังขพันธานนท์. (2539). **วรรณกรรมวิจารณ์**. กรุงเทพฯ: เพ็ญนคร.
- บุญเหลือ เทพยสุวรรณ. (2539). **แวนวรรณกรรม**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้ง.
- มูลนิธิเอสซีจี. (2557). **รางวัลยุวศิลปินไทย 2557 The Young Thai Artist Award 2014**. ม.ป.ท: มูลนิธิเอสซีจี.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2552). **พจนานุกรมศัพท์วรรณกรรมไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน**. กรุงเทพฯ: กองศิลปกรรม.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2532). **พจนานุกรมศัพท์ปรัชญาอังกฤษ-ไทย**. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2554). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542**. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.
- รีนฤทัย สัจจพันธ์. (2521). **อิทธิพลต่างประเทศในวรรณกรรมไทย**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สิริณัฐ ธรรมธราชัย. (2552). **คาฟการิสตาร์**. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์เอนโวล.
- สิริกาญจน์ ศุภเลิศกรณ์. (2546). **ตะลุยกแดนหิมพานต์**. กรุงเทพฯ: แพนตาเซีย.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง พ.ศ.2560-2564**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- คณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ. (2561). **แผนพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2560 - 2564**. สืบค้นจาก <http://dcy.go.th/webnew/ebook/dcy>